

Ingrid har hittat Härjedalens själ

Med stor teknisk skicklighet och sällan skådad inlevelseförmåga leker hon med ljuset i Härjedalens fjälldalar. Med sina akvareller speglar hon Härjedalens själ, har någon sagt, och det är lätt att instämna. Hon har funnit sina uttrycksmedel och tycks vara bekväm i sin egen stil. Att hon vuxit upp, och fortfarande lever, ovanligt nära skogen, fjället, myrarna, skogskojorna och naturen i övrigt är till god hjälp när hon ska omsätta sina erfarenheter i bilder. Den som besöker hennes lilla ateljé får finna sig i att bli berörd. Möt vemdalskonstnären Ingrid Fladvad.

TEXT: BOSSE YMAN
FOTO: JOACHIM LAGERCRANTZ

ATT INGRID HÄMTAR KRAFT, INSPIRATION OCH MOTIV i skogen och naturen är inte så konstigt. Det var ju där hon växte upp och fick sina första starka intryck. Ja formellt bodde hon förstås på Västerlånggatan, i huset som hennes farfar byggde 1915. Men eftersom hennes mor dog när Ingrid bara var tre år gammal, fick hon följa med sin pappa till skogen när hon var liten, i stället för att vara på dagis. Han jobbade som länsskogvaktare, men tog sig tid att inviga Ingrid i naturens mysterier. Och det är inte särskilt svårt att spåra hennes livslånga intresse för insekter av alla de slag – det var en värld som låg nära till hands när alla Kalle Anka-tidningar var utlästa i skogskojorna.

Ingrids mor, Ruth, var från Vemdalen – det var hennes mor-mor och morfar som en gång byggde upp Lövsågården. Pappa Ivar hade norskt påbrå – släkthemmanet anlades redan på 1400-talet vid ett vadställe i älven Driva vid Sunndalsöra. Gårdens namn Flatvad blev också släktens, men ändrades med åren till Fladvad. Farfars far läste till lärare i Trondheim, men flyttade till Bodsjö, där han levde som skogsinspektör och guldsmed.

– Det finns olika förklaringar, berättar Ingrid. Enligt en berättartradition var han besviken över ett uteblivet arv – enligt en annan handlade det om olycklig kärlek. Men han hamnade hur som helst i sydöstra Jämtland. Och farfar tog steget vidare till Vemdalen.

Ingrids konstnärliga påbrå kom nog också från svärdssidan – hennes far var en mycket skicklig tecknare.

– Men han pratade aldrig om sitt tecknande eller visade några verk – det är först sedan han gått bort som jag hittat hans teckningar och målade kartor med kalligrafiska texter som verkligen är jättefina!

En av Ivar Fladvads teckningar

INGRID VAR BARA 16 ÅR när hon blev helt föräldralös – en hård smäll för en tonåring.

– Jag tog hand om mig själv, precis som Pippi Långstrump, säger hon. Det är klart att det var jättejobbigt. Men med lite perspektiv så inser man att det ledde till positiva saker också, som att jag blev självständig och ganska stark. Jag fick också en hel del stöd av mina äldre syskon – vi har alltid haft en bra sammanhållning. Men visst var det tungt att komma hem till ett mörkt och tomt hus på helgerna från gymnasieskolan i Östersund.

Hon hade valt den konstestetiska varianten på den humanistiska linjen.

– Jo, det kliade i fingrarna redan då. Men jag höll bara på för min egen skull – jag bara provade lite. Men efter ett mellanår som frukostvärdinna på Skalet, bestämde jag mig för att skicka in några arbetsprover till Konst- och miljöskolan i Sundsvall. Och till min stora förvåning kom jag in!

De flesta av Ingrids klasskompisar på den här ettåriga grundutbildningen sökte till Konsthögskolan efteråt, men inte Ingrid.

– Jag hade bestämt mig för att jag inte skulle hålla på med konst. Det var helt enkelt inte min grej!

Inget vidare betyg åt skolan kanske, men Ingrid stod fast vid sitt beslut och gjorde annat. Jobbade lite mer på Vemdalsskalet inom turistnäringen, som alla andra. Satte plant. Jobbade på turistbyrån om somrarna. Och reste mycket, tågluffade genom Europa. Tog jobb på kibbutz i Israel tillsammans med sin blivande sambo, men ledsnade och snorklade i Röda Havet i stället.

– Vi hamnade så småningom mitt i Sinaiöknen, berättar Ingrid, sju mil från allt vad civilisation hette, och jobbade med en arkeologisk utgrävning, för mat och husrum. Det fanns folk

där från hela världen och var rätt kul ett tag – man fick börja med att köra skottkärra och kunde så småningom avancera till att få borsta bort jord!

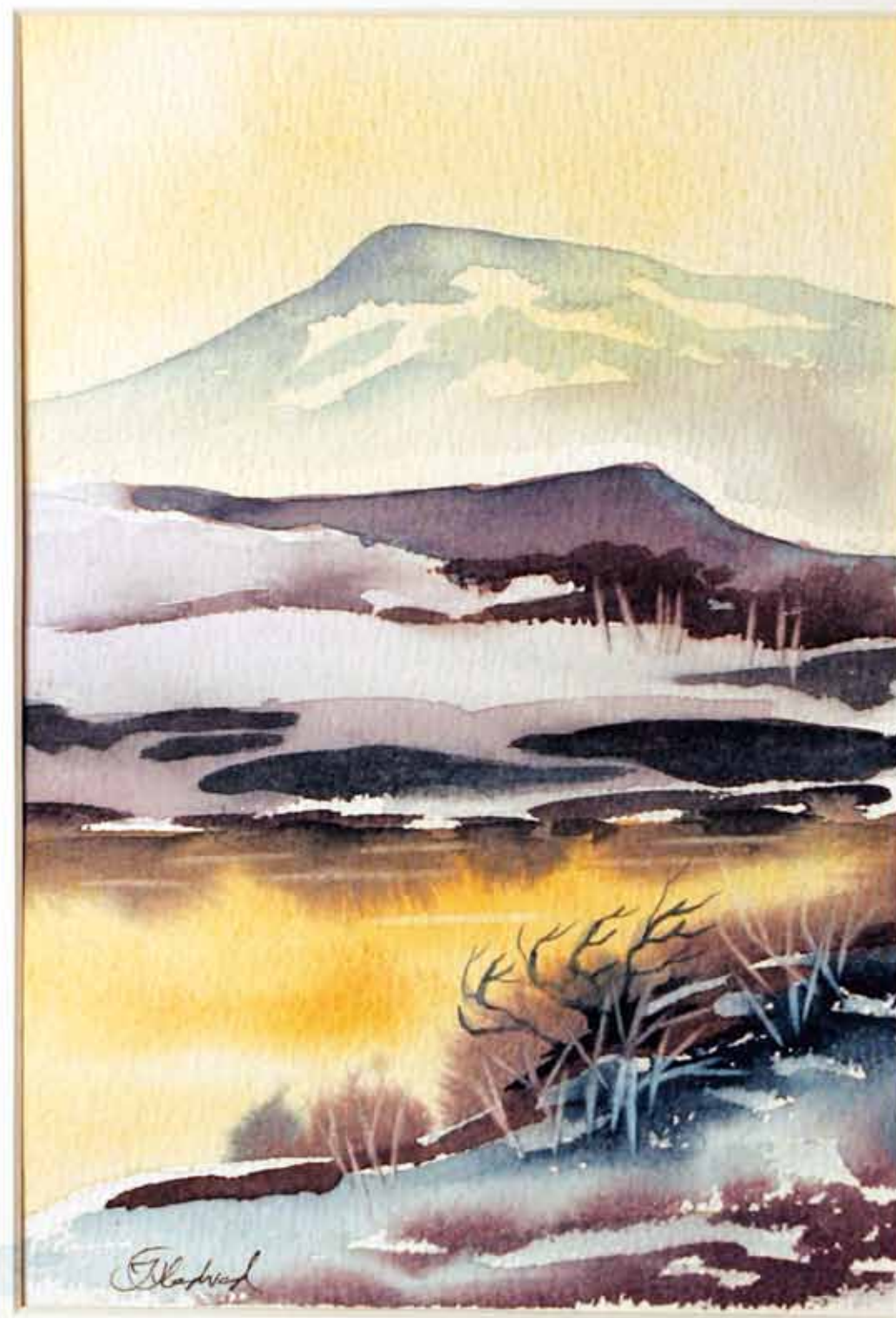
Hemma i Sverige igen fortsatte hon som mångsysslare – funderade ett tag på att bli veterinär, men insåg att det krävdes för mycket matte, fysik och kemi. Det fick bli undervisning i konsten att skriva vackert i stället.

– Det här var ju innan datorernas intåg, på den tid man fortfarande tecknade reklamskyltar för hand, så jag hittade en liten nisch som kunde bidra till min försörjning. Jag hade fått en del uppdrag som blev uppmärksammade och fick en förfrågan från Medborgarskolan om jag kunde hålla kurser i kalligrafi.

Ingrid hade hunnit bli trebarnsmamma också mitt i allt mångsysslande, så nog var det fullt upp. Men då inträffade det som skulle förändra hennes liv.

– Jag fick frågan om jag ville delta i en kurs i akvarellmålning som konstnären Bengt Ellis från Funäsdalen skulle hålla. Jag var väldigt tveksam först – jag hade ju tänkt av det där med konstnärlig verksamhet. Men hur det nu var så hoppade jag på, och det går knappast att beskriva hur bra det var – det var bara helt fantastiskt! Helt plötsligt var det som om alla mina konstnärliga pusselbitar föll på plats. Bengt själv – storväxt och mullrande dynamisk! Och det sätt han pratade om konst och skapande – det var som att hamna i en annan värld, så väsensskilt från det jag upplevde på konstskolan. Sedan dess har jag bara fortsatt att måla – det går inte att sluta!

DEN SOM SÖKER KAN SÄKERT FINNA influenser från Ellis i Ingrids sätt att måla, men själv tycker hon att hennes bilder är betydligt mera feminina än de han gjorde.

– Men jag kan fortfarande höra hans ord om hur man ska lära sig att behärska tekniken. Inga genvägar, inget effektsökeri, men en god teknik – då kan man börja skapa!

Och det gjorde Ingrid. Året efter ställde hon ut för första gången – en samlingsutställning på Galleri Etage i Stockholm. Året därpå på Storhogna Högfjällshotell, tillsammans med Leif Korsman från Sveg och Thomas Wallin som var lärare på Bäckedals Folkhögskola. Till hennes stora förvåning fick hon sälja direkt, men att försöka leva på konsten var det inte tal om. I stället tog hon ett deltidsjobb som föreståndare för biblioteket i Vemdalen. Så när hon väntade sitt fjärde barn jobbade hon på biblioteket och på turistbyrån, samtidigt som hon målade och gav kalligrafielektioner.

– Man brukar ju säga att det man tycker om hinner man med, säger Ingrid. Men det blev för mycket på en gång.

Jobbet på biblioteket har hon fortfarande kvar.

– Jag tycker att litteratur och konst hör ihop, säger hon. Det är få förunnat att få ha sina största intressen i livet som arbete, men det har jag fått, och det är jag så tacksam för.

ALLT FLER ORTSBOR OCH FJÄLLTURISTER hade blivit intresserade av hennes akvareller och hörde av sig och ville komma och titta. Det fick med tiden en sådan omfattning att det blev besvärligt att ta emot konstkunderna hemma. Så sedan 1997 har hon haft sin lilla kombinerade ateljé och utställningslokal, där hon tillbringar så mycket tid hon kan. Men ändå inte i den utsträckning hon vill.

– Tiden räcker tyvärr inte till allt som jag tycker att jag har ogjort. Jag har massor av idéer som jag skulle vilja prova, men jag hinner inte experimentera så mycket. Att prova porträttmåleri i olja, eller att måla stora, maffiga dukar – akvarellerna kommer alltid att finnas med i mitt liv, men det vore kul att testa nya tekniker.

Numera har hon ganska gott om beställningar – många som inreder sina fjällstugor vill ha en av Ingrids akvareller som pricken över i. De kan fråga efter ett speciellt motiv, som fjällkor eller ett speciellt fjäll. Men hon har alltid lämnat förbehållet att hon måste få göra bilden på sitt sätt.

– Det handlar om att försöka behålla sin integritet – att inte svika sig själv. Och det har hänt att jag tackat nej till uppdrag som inte känts bra.

Men i de flesta fall är det ju just Ingrids personliga uttryck som kunderna är ute efter.

– Jag gillar när det finns något oväntat i konsten – en färgnyans eller något annat som gör bilden intressant. Vill man ha en målning som återger exakt det man ser, kan man lika gärna ta ett fotografi. Konst ska ju vara något mer, något som berör. Att lyckas skapa en bild som förmedlar en känsla och skapar en reaktion. Konsten gör det synliga synligt, sa konstnären Paul Klee – det tycker jag är bra sagt!

Och nog blir människor berörda alltid. Som besökaren från Dalarna, en äldre man som tittade in en dag i hennes ateljé. Han hade aldrig köpt en tavla i hela sitt liv, och det gjorde han inte nu heller. Men efter en tid ringde han och sa att han omöjligt kunde glömma en av Ingrids akvareller. Fanns den möjligen kvar, så han kunde få köpa den? Ett härligt ögonblick för en skapande konstnär.

– Fina konstsalonger i all ära, säger Ingrid, men jag tror att många människor har svårt för att gå in i ett galleri bara för att titta på verken. Att träffa människor här i min lilla ateljé blir så mycket mera opretentiöst – men jag har fått många oförglömliga minnen. Många besökare har blivit vänner för livet!

Hennes stora hund av svårbestämt märke brukar få följa med till ateljén och hemma på gården i Hedeviken väntar familjens två hästar, en connemara och en shetlandponny. Närheten till naturen och till djuren är oerhört viktig för Ingrid.

– Jag blir lycklig när jag får lufsa omkring i skogen med min hund, eller när jag hittar nya, oprövade stigar från hästryggen. Det är då jag fylls av både kraft och inspiration. Och kanske känslan för det jag försöker återge. ●

” Jag gillar när det finns
något oväntat i konsten.”